

LUNDS
UNIVERSITET

2009-02-19

Kvalitetsarbetet inom Sjukgymnastprogrammet

Systematiskt kvalitetsarbete

Programmet är ett av sju utbildningsprogram inom Nämnden för rehabiliteringsutbildning (NRU)¹. Nämnden har ansvar för ledning och drift av utbildningsprogram och kurser inom ramen för, av fakultetsstyrelsen, tilldelade medel. I nämnden ingår lärar- och studentrepresentanter liksom representanter från Region Skåne och en lärare från ett program utanför nämnden. Sjukgymnastprogrammet är treårigt med intag två gånger per år. Programmet leder till sjukgymnastexamen och kandidatexamen i medicinsk vetenskap med huvudområde sjukgymnastik².

Sjukgymnastprogrammets senaste utbildningsplan infördes 2003 och reviderades 2007 i enlighet med Bolognaprocessen. Den utformades för att bättre motsvara hälso- och sjukvårdens och samhällets ändrade krav och behov som t ex ökad stressrelaterad ohälsa, arbetslivsinriktad problematik, den åldrande befolkningen, krav på evidensbaserad behandling. Därmed fick programmet en profil mot en mer hälsobefrämjande och skadeförebyggande inriktning på såväl individ-, grupp- som samhällsnivå.

Det operativa arbetet leds av en programdirektör i samråd med en operativ ledningsgrupp bestående av lärare ansvariga för olika faser i programmet och med representation av studenter(1). Kursansvarig genomför efter varje avslutad kurs en nätbaserad utvärdering som sedan sammanställs till ett kursbokslut³. Utvärdering och kursbokslut föreläggs och diskuteras med programdirektören, som därmed håller sig kontinuerligt uppdaterad kring kursernas innehåll och upplägg. I kursbokslutet ingår tentamensresultat, en kondenserad version av utvärderingen, synpunkter från kursens lärare samt påbörjade och planerade åtgärder. Kursbokslutet presenteras också för såväl innevarande kurs som därpå följande kurs. Ett återkommande problem är att svarsfrekvensen på flera utvärderingar är låg. Problemet är välbekant och orsaken är sannolikt flerfacetterad. Det kan höra samman med att utvärderingarna är nätbaserade och likartade, men även att de ofta spänner över lång tid. Mängden utvärderingar kan också påverka. Därför ges även utrymme till alternativa textuella utvärderingar.

Samverkan med Region Skåne sker inom ramen för ett sk ramavtal mellan LU och regionen avseende verksamhetsförlagd utbildning⁴. Återkommande möten sker kring VFU mellan handledare, kursansvarig för VFU och studentrepresentanter för att diskutera rutiner, förutsättningar och innehåll i VFU. Inom VFU sker en interprofessionell samverkan på särskild utbildningsavdelning, där studenter från läkar-, arbetsterapeut-, sjukgymnast

– och sjuksköterskeprogrammen arbetar i team kring patienterna⁵. Denna möjlighet ges emellertid bara till ett fåtal studenter. En utbyggnad av interprofessionella utbildningsavdelningar är önskvärt. En terminsvis återkommande, och av studenterna uppskattad, samverkansdag för samma studentgrupper inklusive logoped- och psykologistudenter förstärker ytterligare kunskapen om teamarbetets betydelse. Från studenterna har presenterats förslag på ytterligare en samverkansdag inom annat område, vilket mottogs mycket positivt, denna fick av ekonomiska skäl emellertid strykas VT 09. Medicinska fakultetens strategiska plan och pedagogiska utvecklingsplan är övergripande dokument för programmets kvalitetsarbete.^{6 7} I samråd med lärare, administratörer och studenter utformar programdirektören varje år en kvalitetsplan innehållande riktade sak- och fokusområden, med därtill hörande strategier, aktiviteter, tidsplan och ansvar⁸. Kvalitetsplanen fastställs därefter av NRU. Planen revideras och följs upp varje år i NRU.

Regelbundet återkommande granskning och revidering av utbildningen.

Vid högskoleverkets granskning 2006-07 befanns kvaliteten på sjukgymnastprogrammet vara tillfredsställande. Ett påpekande gällande kriterier för bedömning i VFU gjordes. Dessa har därför bearbetats och reviderats, ännu finns ingen utvärdering gjord annat än genom munliga kontakter med handledare och studenter. Ytterligare arbete krävs innan dessa kriterier är helt genomarbetade och välfungerande⁹.

Utvärderingar med kursbokslut har funnits sedan 2003 och har gett många goda synpunkter från studenterna som lett till att bl a kursernas inbördes ordning förändrats (3). Under våren 2009 planeras en genomgripande självvärdering av respektive kurs där kursansvarig i samråd med en eller flera sk ”critical friends” stämmer av kursen innehåll mot målen och målens koppling till examinationerna. Syftet med detta är att skapa en skarpare ”constructive alignment” i såväl enskilda kurser som det totala utbildningsprogrammet (8). Studenter och lärare bidrar också till den återkommande granskningen genom deltagande i de barometrar som genomförs av LU:s utvärderingsenhet.

Bedömning och examination av studerande

I fakultetens strategiska plan går det att läsa att examinationerna ska vara *effektiva, stödja djupinlärning och vara tydligt målrelaterade* (6). I enlighet med Bologna processen har varje kurs ett antal lärandemål som beskriver kravet och nivån på kunskap, färdighet och förhållningssätt efter avslutad kurs. Kursmålen skall även återspeglas i examinationerna och kravet på distinkta och väl valda examinationsformer är stort. En examinationskommitté, bestående av PD, två lärare och en student, är därför tillsatt (HT 08). Kommittén har påbörjat sitt arbete som syftar till att se över examinationsformerna för att bedöma tillförlitlighet och reproducerbarhet och utreda hur väl examinationerna mäter de kompetenser som anges i kursmål och examensmål (7,8). Bland befintliga examinationsformer kan nämnas OSCE, Triple Jump, examination baserad på skönlitteratur och Caseseminarium liksom sedvanliga skriftliga och muntligt praktiska examinationer.^{10 11 12}

Personalens kompetens och möjligheter till kompetensutveckling

Från LU finns ett uttalat krav att samtliga lärare ska ha högskolepedagogisk utbildning. Lärarna på sjukgymnastutbildningen har en genomgående god pedagogisk utbildningsnivå med vårdlärarutbildning eller annan pedagogisk utbildning från 10 poäng till magisterexamen. Majoriteten av lärarna har också deltagit i den av Med CUL arrangerade högskolepedagogiska utbildningen. Två av programmets lärare är antagna till Medicinska fakultetens helt nybildade pedagogiska akademi. Alla lärare som är tutor i basgrupp har utbildning i PBL och/eller casemetodik (8). För att möta kravet på högskolepedagogisk utbildningsnivå ges alla lärare möjlighet att söka och delta i universitetets utbud av kurser och seminarier i pedagogik.

Lärandemiljö, resurser och stöd till de studerande

Programmet för sjukgymnastik flyttade hösten 2008 till lokaler i Health Sciences Center. Flyttningen genomförs i två steg. På HSC finns arbetsrum för lärare, föreläsningssalar och grupprum. De för utbildningen så viktiga metodrummen finns kvar på den tidigare adressen, vilket medför en splittrad tillvaro för såväl lärare som studenter. Under våren 2009 renoveras en flygel på HSC för att inrymma metodrum och rörelselaboratorium. Detta kommer väsentligt att förbättra den fysiska lärandemiljön.

Pedagogisk modell är sedan 1990 problembaserat lärande (PBL) och i de senare terminerna casemetodik. Under våren 2009 provas inquiry based learning (IBL) på kurser i termin 4 och 6. Syftet med detta är att finna ett alternativ till traditionell PBL för att ytterligare stärka det studentstyrda lärandet. Varje studiekurs har en egen sida på Lund University Virtual Interactive Tool (LUVIT) – på denna sida finns information om kursen, diskussionsforum och andra kommunikationsvägar liksom ett nätbaserat kursbibliotek. En kurs i programmet är helt nätbaserad och övriga har flera nätbaserade redovisningsmoment.

Genom kursutvärderingar och studieresultat har påvisats att studenternas förkunskaper varierar med avseende på naturvetenskapliga ämnen. Därför har ett mentorsprogram, med studentledda föreläsningar och/eller studiegrupper, införts. Mentorsprogrammet är uppskattat av studenterna och har haft positiva effekter på tentamensresultaten. I ämnet fysiologi har, i samma syfte, även sk preparandföreläsningar införts.

Tillgänglighet till bibliotek på HSC är utomordentlig. Här finns grupprum och studierum med särskilt utrustade datorer för studenter med läs och skrivsvårigheter. I biblioteket finns även ett stort antal datorer för studenterna. Sjukgymnastprogrammet har en kontaktbibliotekarie som ger stöd till såväl lärare som studenter. Utrustningen i föreläsningssalarna är i skrivande stund inte tillfyllest. Men under våren 09 kommer samtliga salar att utrustas ändamålsenligt med dator och projektor och inspelningsmöjligheter. En studiesocial kommitté sammanträder ett par gånger per termin och behandlar de flesta studentärenden¹³. På grund av ekonomiska åtstramningar har studievägledarfunktionen det senaste året minskat i omfattning, vilket har ökat belastningen i dylika frågor på kursansvariga och programdirektör.

Systematisk insamling av information om utbildningens kvalitet

Programmet har ett högt söktryck. Varje termin redovisas och följs söktryck, genomströmning och antal helårstudieplatser och dito prestationer. Dessa siffror ligger till grund för eventuella överintag och/eller utannonsering av tomma kursplaster på enskilda kurser. I samband med uppropet har under en lång följd av år en nybörjarenkät genomförts i syfte att få en bild av studenternas bakgrund. Termin 6 lämnar en examensenkät sista utbildningsvecka. Denna ger en bild av studenternas uppfattning om utbildningen som helhet. En alumn- (2003) och en avnämmandundersökning (2005) har också genomförts. Dessa resulterade framförallt i att innehållet i den praktiska färdighetsträningen omarbetades.

Information till allmänheten

Information om utbildningen och sjukgymnastyrket sker i samband med mässor och även i riktade informationsinsatser på gymnasiedagar. Programmets webbsida tjänar som en informationskälla. I dagsläget är denna inte optimal, det behövs en generell genomgång och samordningsarbete, liksom mer information på engelska. Lärare medverkar också på konferenser nationellt och internationellt för utbyte inom pedagogik och utbildning.

¹ **BILAGA:** Medicinska fakulteten: Intern styrning och kontroll. Beslutsordning för Medicinska fakulteten giltig från 2007-01-01.

² **BILAGA:** Planering och genomförande av kandidatuppsats. Anvisningar reviderade senast 2009-02-01.

³ **BILAGA:** Kursutvärderingsmall/kursbokslutsmall.

⁴ **BILAGA:** Ramavtal Verksamhetsförlagd Utbildning (VFU) 2008-2010. Lunds universitet, Malmö högskola, Högskolan i Kristianstad och Region Skåne.

⁵ **BILAGA:** a) Välkommen till Klinisk UtbildningsAvdelning (KUA) b/ Studiehandedning KUA.

⁶ **BILAGA:** Medicinska fakultetens strategiska plan 2007-2011.

⁷ **BILAGA:** Medicinska fakultetens pedagogiska utvecklingsplan 2008-2011. Beslut av Medicinska fakultetsstyrelsen 2008-04-01.

⁸ **BILAGA:** a) Kvalitetsplan 2009-2010 avd för sjukgymnastik, b) Kvalitetsplan 2008-2009 uppföljning.

⁹ **BILAGA:** Bedömningsunderlag VFU.

¹⁰ **BILAGA:** Underlag för examination Triple Jump.

¹¹ **BILAGA:** a) Examination skönlitteratur, b) Kriterier examination skönlitteratur.

¹² **BILAGA:** Underlag för examination OSCE.

¹³ **BILAGA:** Studiesocial kommitté.